

Nr 16

Utbildningsutskottets betänkande i anledning av motion angående skolkostnaderna för barn som åtnjuter undervisning i annan kommun än hemkommunen.

I motionen 1971:895 av herr Stjernström m. fl. (c) har hemställtts att riksdagen beslutar sådan ändring i skollagen, att hemkommunen åläggs att betala skolkostnaderna för barn som vistas i enskilt hem i annan kommun och åtnjuter undervisning i denna samt att vederbörande utskott utarbetar förslag till lagtext.

Utskottet har inhämtat yttrande över motionen från *Svenska kommunförbundet*.

Kommunförbundet har som yttrande åberopat en av förbundet den 26 mars 1971 gjord framställning till statsrådet och chefen för utbildningsdepartementet med hemställan om sådana ändringar i skollagens bestämmelser att vistelsekommun får rätt till ersättning för undervisningskostnaderna i de fall, som anges i § 43 punkterna c och d i skollagen.

Kommunförbundet har i sin framställning anfört bl. a. följande.

Vid 1966 års riksdag väcktes motioner vari föreslogs att värdkommunen skulle få rätt till ersättning från hemkommunen för skolkostnader för skolpliktiga barn som omhändertagits och utplacerats i enskilda fosterhem. Med hänvisning till att motiven bakom de gällande bestämmelserna inte ändrats och att skatteutjämningsbidraget införts samma år samt att kommunreformen också verkade i utjämnande syfte, föreslog andra lagutskottet (utlåtande 1966:51) att motionerna inte skulle föranleda någon riksdagens åtgärd. Detta blev också riksdagens beslut.

Skollagens bestämmelser vad gäller ersättningen för barn i grundskolan som vistas i annan kommun har således varit en länge aktuell fråga. I åtskilliga kommuner har det bedömts som orättvist att behöva utan rätt till ersättning ta emot barn från andra kommuner, låt vara att ersättningen skulle varit av ringa kommunalekonomisk betydelse. Det bör dock numera framhållas att de kommunala kostnaderna för skolväsendet stigit så mycket att dessa utgifter för den enskilda kommunen i dag kan kännas besvärande. Argumentet att statsbidraget täcker en så stor del av kostnaderna för undervisningen är således inte längre lika relevant som tidigare.

Från åtskilliga håll har till kommunförbundet framförts önskemål om att skollagens bestämmelser i detta avseende måtte ändras. Det administrativa besväret för vistelsekommunen att debitera hemkommunen är genom de nuvarande schablonersättningarna reducerat till ett minimum. Med hänsyn till att dessa elevfrågor utgör ett ofta återkommande irritationsmoment i den interkommunala samverkan, har styrelsen funnit övervägande skäl tala för att man nu bör ompröva den tidigare inställningen och föreskriva rätt till ersättning i fall som här berörs.

Den föreslagna ändringen omfattar inte fosterbarn som genom myndigheternas medverkan utplacerats i enskilda fosterhem i annan kommun.

Dessa barn skall nämligen enligt huvudregeln för kyrkobokföring regelmässigt kyrkobokföras i vistelsekommunen. Därigenom kommer de att tillhöra vistelsekommunens elevområde, och vistelsekommunen kan inte göra gällande anspråk på skolersättning från annan kommun. Den föreslagna ändringen avser däremot sådana barn som placeras i barnhem (omhändertagna för samhällsvård) eller som utan medverkan av barnavårdsmyndigheter placeras i enskilda hem. Det kan i det senare fallet röra sig om t. ex. skilsmässobarn som av föräldrarna för längre eller kortare tid placeras hos släktingar o. d.

Dessutom avser den föreslagna ändringen fall som omnämns i 43 § d. Denna punkt stadgar att barnet skall anses tillhöra elevområdet om "med hänsyn till barnets bästa särskilda skäl äro till att barnet under vistelsen mottages för undervisning". Barnets vistelse i den andra kommunen är då i allmänhet av mera kortvarig natur. Dessa fall är mindre vanligt förekommande (t. ex. barn till säsongarbetande). Även i dessa fall får emellertid vistelsekommunen i dag svara för undervisningskostnaderna.

Utskottet

I skollagen regleras i vilka fall en kommun är skyldig att till annan kommun utgiva ersättning för barns skolgång. Såsom huvudregel gäller, att om en kommun på grund av föreskrifter i lagen -- för undervisning mottagit elev som inte är kyrkobokförd i kommunen, är kommunen berättigad till ersättning för skolkostnaderna. Från denna skyldighet för elevs hemkommun att betala ersättning för skolkostnader i annan kommun har emellertid stadgats vissa undantag. Sålunda har i 43 § skollagen bl. a. intagits bestämmelse av innebörd att värdkommun inte är berättigad till ersättning för skolkostnaderna i grundskola för barn som är intaget i barnhem eller liknande anstalt inom kommunen eller inackorderats eller eljest för längre tid vistas i enskilt hem därstädes.

I motionen 1971:895 har yrkats att hemkommunen skall åläggas betala skolkostnaderna för barn som vistas i enskilt hem i annan kommun och atnjuter undervisning i denna.

Otvivelaktigt är det en betydelsefull fråga som tagits upp i motionen. Som framgår av det föregående har Kommunförbundet sedan motionen väcktes i framställning till Kungl. Maj:t anhållit om bl. a. i motionen åsyftad *ändring* i skollagen. Frågan har sålunda numera i annan ordning underställts Kungl. Maj:ts prövning. Med hänsyn härtill och då Kungl. Maj:ts prövning inte bör föregripas anser sig utskottet inte böra föreslå att riksdagen gör något uttalande i ärendet.

Utskottet hemställer

att riksdagen avslår motionen 1971:895.

Stockholm den 6 maj 1971

På utbildningsutskottets vägnar

STIG ALFMYR

Närvarande: herrar Alemyr (s), Wikström (fp), Mårtensson (s), Larsson i Staffanstorps (c), Richardson (fp), Nordstrandh (m), Wiklund i Härnösand (s), fru Dahl (s), herrar Johansson i Skärstad (c), Berndtson i Linköping (vpk), fru Söder (c), herrar Stålhammar (fp), Ericson i Örebro (s), Strindberg (m) och fru Laag (s).

